

Nr 614

Av herr Ericson i Örebro m. fl., *angående utbildningen av trafiklärare, m. m.*

En tidig novembermorgon 1969 körde en 18-årig flicka på länsväg 52 utanför Örebro. Vägen var mycket hal på grund av underkyllt regn. Hon fick plötsligt sladd på bilen och kolliderade med en mötande lastbil. Flickan dödades.

Nästa dag berättade tidningarna att flickan tagit körkort under sommaren. Hon hade inte fått någon utbildning i halkkörning. En olycka kan naturligtvis ha många orsaker, men just denna speciella brist i körkortsutbildningen gjorde att flickans chanser att klara livet var mindre än de behövt vara.

I vårt land kan väglaget vara halt ungefär halva året. Vi vet att körning på sådant underlag är förenat med speciella risker och fordrar ett särskilt körsätt. Trots detta utbildas många tusentals bilförare varje år utan att de får lära sig hur man bäst betar sig i detta väglag eller vad man gör när man får sladd på bilen.

Det går att för överkomliga kostnader iordningsställa halkbanor som kan användas året runt. En eller ett par banor i varje län skulle vara tillräckligt.

Många bilolyckor inträffar vid körning i mörker. Offren är ofta bilförare med färska körkort. De har aldrig fått träna mörkerkörning innan de gavs rätten att köra bil på egen hand. Förarutbildningen omfattar bara i undantagsfall en grundlig praktisk genomgång av den körteknik som gör mörkerkörning mindre farlig.

Det förefaller ur trafiksäkerhetssynpunkt vara synnerligen angeläget att såväl övningskörning i halt väglag som körning i mörker ingår som obligatoriska utbildningsmoment vid trafikskolornas körkortsutbildning.

Riksdagen beslutade 1967 att skolöverstyrelsen i samråd med bl. a. trafiksäkerhetsverket skall vara huvudman för utbildningen av trafiklärare och trafikskolornas utbildningsledare. En sådan utbildning startade i februari 1969 vid landstingets yrkesskola i Örebro. Den viktigaste uppgiften under de närmaste åren är att genomföra kompletteringskurser för de ca 2 500 instruktörer som nu arbetar vid de kommersiellt inriktade trafikskolorna.

Parallellt med denna av skolöverstyrelsen ledda utbildning sker dock en omfattande utbildning av trafikskolepersonal vid privata skolor. Trafiksäkerhetsverket har avrått, men enligt de nuvarande bestämmelserna föreligger inget hinder att bedriva sådan utbildning i privat regi. Det är mot denna bakgrund önskvärt att i författning föreskriva att skolöverstyrelsen skall svara för all sådan utbildning och att ange ett datum när denna reform skall vara genomförd.

Förarutbildningens centrala betydelse för trafiksäkerheten gör att kraven på ut-

bildningens kvalitet bör vara mycket höga. Tyvärr tycks körkortsaspiranterna i första hand efterfråga en snabb och billig utbildning vid trafikskolorna. Utbildningens kvalitet kommer i andra hand. Det viktiga är att "ha tur och klara provet".

I proposition nr 55 år 1967 anges målsättningen vara "att tillförsäkra de körkortsökande så god utbildning som möjligt till rimligt pris". Den väg man valt för att nå detta mål är "konkurrens mellan skilda typer av trafikskolor". Det förefaller som om man här söker tillämpa en princip som är helt unik inom vårt utbildningssystem. Konkurrensen mellan privata skolor tänkes garantera utbildningens kvalitet.

I själva verket torde det största hindret för en effektiv förarutbildning vara den kommersialisering som utmärker trafikskolorna. Konkurrensen leder sannolikt till ett lägre pris, men det allvarliga ur trafiksäkerhetssynpunkt är att det sker på bekostnad av utbildningens kvalitet. En billig utbildning blir en ur trafiksäkerhetssynpunkt dålig utbildning.

Om trafiksäkerheten sätts i första hand torde det vara mycket svårt att åstadkomma en helt tillfredsställande utbildning inom ett starkt kommersialiserat trafikskolesystem.

I proposition nr 55 år 1967 konstateras att det är "realistiskt att tänka sig att i dagens läge avvara den omfattande privata körskoleorganisation som under årens lopp vuxit fram". Därmed antyds att det i och för sig vore önskvärt med ett trafikskolesystem i samhällets regi. "Förekomsten av kommunala och landstingsägda trafikskolor, som arbetar under samma villkor som de privatägda skolorna, bör stimulera en utveckling mot en mera effektiv och ändamålsenligt uppbyggd utbildning. Från allmänna synpunkter är det därför i hög grad angeläget med kommunala engagemang på förevarande område."

Propositionens fromma förhoppningar i dessa avseenden har tyvärr inte lett till den i hög grad angelägna utvecklingen. Det ökade kommunala engagemanget har i stort sett uteblivit. Eftersom de kommunala trafikskolorna skall arbeta "under samma villkor som de privatägda skolorna" — d. v. s. tvingas hålla låga priser på bekostnad av utbildningens kvalitet — är det kanske naturligt att intresset inte är större.

Ett ökat kommunalt engagemang bör naturligtvis vara ett steg i riktning mot en avkommersialisering av körkortsutbildningen. För att stimulera kommunerna att ta initiativ på detta område måste staten sannolikt gå in med vissa ekonomiska bidrag. Det förefaller i hög grad angeläget att snarast utreda möjligheterna att på olika vägar stimulera till skapandet av kommunala trafikskolor.

För att ingen tveksamhet skall råda beträffande målsättningen för den statliga och kommunala planeringen på detta område bör riksdagen uttala sig för principen att trafikskolornas verksamhet bör bedrivas i samhällets regi och integreras med utbildningssystemet i övrigt.

Men hänvisning till vad som ovan anförts hemställes,

att riksdagen som riktpunkt för den statliga och kommunala planeringen uttalar det önskvärda i att trafikskolornas verksamhet i framtiden integreras med utbildningssystemet i övrigt, samt att riksdagen hos Kungl. Maj:t anhåller om

1. att övningskörning i halt väglag och mörker göres till obligatoriska moment i körkortsutbildningen,
2. att utbildningen av trafiklärare och trafikskolornas utbildningsledare fr. o. m. 1972 helt överföres till av skolöverstyrelsen ledda utbildningsanstalter,
3. att det i hög grad angelägna kommunala engagemanget inom trafikskolesektorn snarast blir föremål för utredning.

Stockholm den 28 januari 1970

Sture Ericson (s)
i Örebro

Thure Jadestig (s)

Sven Lindberg (s)
